

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně Daniely Zemanové a soudců Ladislava Derky a Zdeňka Kühna v právní věci žalobce: **J. Z.**, zast. Mgr. Antonínem Novákem, advokátem se sídlem tř. Kosmonautů 989/8, Olomouc, proti žalovanému: **Ministerstvo práce a sociálních věcí**, se sídlem Na Poříčním právu 376/1, Praha 2, proti rozhodnutím žalovaného ze dne 23. 2. 2015, č. j. MPSV-UM/1657/15/4S-OLK a ze dne 3. 12. 2015, č. j. MPSV-UM/10801/15/9S-OLK, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě – pobočka v Olomouci ze dne 12. 7. 2016, čj. 60 Ad 5/2015 - 26,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá**.

II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I.
Vymezení věci

[1] Žalobce dne 17. 12. 2014 podal žádost o dávku státní sociální podpory – příspěvek na bydlení ode dne 1. 10. 2014. Úřad práce České republiky, krajská pobočka v Olomouci, žalobcovu žádost zamítl rozhodnutím ze dne 2. 1. 2015, čj. 1054/15/OL. Dne 23. 9. 2015 podal žalobce žádost o dávku státní sociální podpory – příspěvek na bydlení ode dne 1. 7. 2015. Úřad práce České republiky, krajská pobočka v Olomouci, žalobcovu žádost zamítl rozhodnutím ze dne 22. 10. 2015, čj. 654475/15/OL. Žalobce se proti oběma rozhodnutím odvolal. Rozhodnutími uvedenými v záhlaví žalovaný obě odvolání zamítl. Žalobce napadl obě rozhodnutí žalovaného žalobami u Krajského soudu v Ostravě – pobočka v Olomouci.

Vzhledem k tomu, že obě žaloby směřovaly proti rozhodnutím téhož žalovaného ve skutkově souvisejících věcech a žalovaný obě rozhodnutí v principu shodně odůvodnil, spojil krajský soud usnesením čj. 60 Ad 5/2015-19 ze dne 21. 6. 2016 obě věci ke společnému projednání pod sp. zn. 60 Ad 5/2015. Žalobce namítal, že osoby samostatně výdělečně činné (dále též „OSVČ“) jsou znevýhodněny a diskriminovány oproti jiným skupinám osob, včetně zaměstnanců, neboť na příspěvek na bydlení nedosáhnou, protože při posuzování žádosti se vychází z jejich fiktivního, nikoliv reálného příjmu. Skutečný příjem žalobce byl v rozhodném období mnohem nižší, než fiktivní. Toto znevýhodnění je podle žalobce v rozporu s ústavním pořádkem České republiky (Listinou základních práv a svobod), s úmluvami mezinárodního práva (např. Evropskou sociální chartou) a Lisabonskou smlouvou.

II.
Rozsudek krajského soudu

[2] Krajský soud obě žaloby výše označeným rozsudkem zamítl, protože neshledal rozpor napadené úpravy s ústavním pořádkem ani mezinárodními smlouvami ani nezákonnost napadeného rozhodnutí, a odkázal na judikaturu Nejvyššího správního soudu, která již ve více podobných věcech shledala tzv. fikci příjmu v souladu s ústavním pořádkem. S odkazem na konstantní judikaturu Nejvyššího správního soudu krajský soud konstatoval, že stanovení podmínek pro splnění nároku pro poskytnutí státní dávky a její výše je plně v kompetenci zákonodárce.

III.
Argumenty kasační stížnosti a vyjádření žalované

[3] Žalobce (dále jen „stěžovatel“) v kasační stížnosti a jejím doplnění, opírající se o důvod dle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s., namítal, že bylo porušeno jeho právo na spravedlivý proces, neboť krajský soud se argumenty žaloby nezabýval dostatečně. V rozsudku prý neuvedl žádný objektivní důvod, který by mohl obhájit či ospravedlnit to, že OSVČ jsou vyloučeny ze systému státní sociální pomoci, což stěžovatel považuje za diskriminační. Znovu sumarizoval své námitky vůči způsobu, jakým je počítán příspěvek na bydlení osobám samostatně výdělečně činným, a *„příslušné ustanovení zákona, podle kterého je příspěvek na bydlení přiznáván a vypočítáván“* (čímž patrně mínil především § 5 odst. 1 písm. a) bod 2 a § 5 odst. 7 zákona č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře) označil za rozporné s ústavním pořádkem (zejména s čl. 30 Listiny základních práv a svobod), s primárním právem Evropské unie, jakož i s některými mezinárodními smlouvami, jimiž je Česká republika vázána. Z pohledu aplikace zákona o státní sociální podpoře pro uvedenou skupinu (OSVČ) v podstatě neplatí čl. 30 Listiny, což je dle stěžovatele diskriminační. Stěžovatel považuje danou situaci za nepřípustnou a svůj postoj dokládá řadou hypotetických situací. Stěžovatel nesouhlasil s aplikací judikatury Nejvyššího správního soudu ze strany krajského soudu. Závěrem stěžovatel navrhl, aby Nejvyšší správní soud řízení přerušil a předložil věc Ústavnímu soudu, neboť dikce § 5 zákona č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře (fiktivní příjem) je v rozporu s ústavním pořádkem, a aby napadený rozsudek krajského soudu zrušil a případ vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení.

pokračování

[4] Žalovaný svého práva vyjádřit se ke kasační stížnosti nevyužil.

IV.
Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[5] Nejvyšší správní soud nejdříve přezkoumal formální náležitosti a předpoklady věcné projednatelnosti kasační stížnosti a konstatoval, že kasační stížnost byla podána včas, napadá rozhodnutí, proti němuž je kasační stížnost přípustná, a stěžovatel je řádně zastoupen. Dále Nejvyšší správní soud posoudil důvodnost kasační stížnosti v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů; zkoumal přitom, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž je povinen přihlédnout z úřední povinnosti.

[6] Kasační stížnost není důvodná.

[7] Mezi stěžovatelem a žalovaným není spor o skutkovém stavu věci. Klíčovou otázkou tohoto případu je, zda § 5 odst. 1 písm. a) bod 2 a § 5 odst. 7 zákona o státní sociální podpoře (tj. stanovení fiktivního příjmu) je v souladu s ústavním pořádkem. Krajský soud dospívá k názoru, že daná úprava není v rozporu s ústavním pořádkem, a svůj názor řádně opírá o odkazy na judikaturu Nejvyššího správního soudu a Ústavního soudu. K uvedené právní otázce se Nejvyšší správní soud vyjádřil již opakovaně, a to i v řízeních týkajících se přímo stěžovatele. Např. v rozsudku ze dne 3. 2. 2010, čj. 3 Ads 101/2009-60, na který Nejvyšší správní soud stěžovatele opakovaně odkazuje a z něhož cituje i krajský soud, se soud řádně vypořádává s tím, že určení rozsahu státní sociální podpory je záležitostí zákonodárce a zákonem určená fikce minimálního příjmu je v daném případě ospravedlnitelná a není protiústavní.

[8] Nejvyšší správní soud se k této otázce v judikatuře dále opakovaně vyjadřoval a dospěl k obdobným závěrům rovněž v rozsudcích ze dne 11. 8. 2016, č. j. 5 Ads 181/2014 – 21, ze dne 27. 9. 2016, čj. 1 Ads 94/2016-20 (a srov. tam citovanou judikaturu) a dalších věcech téhož stěžovatele. Přímo se zabýval i námitkami, které stěžovatel uplatňuje opakovaně a pouze s drobnými obměnami, tato věc se od předcházejících stěžovatelových sporů ve své podstatě nijak neliší. Stěžovatelovy žaloby Nejvyšší správní soud pravidelně zamítá (srov. naposledy rozsudek ze dne 18. 1. 2018, čj. 10 Ads 285/2017 - 33). Závěry Nejvyššího správního soudu rovněž opakovaně potvrdil Ústavní soud (viz např. usnesení ze dne 26. 3. 2009, sp. zn. IV. ÚS 497/09, ze dne 4. 5. 2010, sp. zn. IV. ÚS 1148/10, a ze dne 29. 3. 2011, sp. zn. IV. ÚS 446/11, vydaná v řízeních o ústavních stížnostech podaných stěžovatelem).

[9] Nejvyšší správní soud neshledal důvod se od svých předchozích závěrů odchýlit. Rozsah státní sociální podpory a vymezení okruhu osob, které mohou při splnění zákonných podmínek z podpory státu benefitovat, je záležitostí sociální politiky státu, tedy v první řadě moci zákonodárné, nikoliv moci soudní. Vymezení podmínek státní sociální podpory a jejího rozsahu je na vůli zákonodárce. Institut fiktivního příjmu OSVČ

upravený zákonem o státní sociální podpoře není v rozporu s ústavními právy žadatelů o sociální dávky, neboť právo na rovnost není absolutním zákazem rozlišování mezi jednotlivými skupinami adresátů základních práv, ale zákazem rozlišování *nedůvodného*. Stát odmítá nést odpovědnost za podnikatelské riziko, které na sebe stěžovatel a další OSVČ vzali provozováním samostatné výdělečné činnosti, a prostřednictvím státní sociální podpory jim dorovnávat nízké příjmy z podnikání. Toto rozlišení představuje objektivní a rozumný důvod pro odlišení pravidel určování rozhodného příjmu OSVČ od osob v pracovním či služebním poměru a není v rozporu s ústavním pořádkem (srov. rozsudek ze dne 21. 7. 2008, čj. 4 Ads 62/2007-72). Obdobně se Nejvyšší správní soud opakovaně vyjadřoval ke stěžovatelovým argumentům týkajícím se tvrzeného rozporu s mezinárodními smlouvami a primárním právem EU (blíže již cit. rozsudky čj. 5 Ads 181/2014-21 a čj. 1 Ads 94/2016-20).

[10] Stěžovatelovu argumentaci dovozující diskriminaci odmítl jako zjevně neopodstatněnou též Ústavní soud (srov. již zmiňované usnesení Ústavního soudu ze dne 26. 3. 2009, sp. zn. IV. ÚS 497/09).

[11] Nejvyšší správní soud neshledal stěžovatelovy námitky uvedené v kasační stížnosti napadající rozsudek krajského soudu pro nezákonnost v důsledku aplikace stěžovatelem tvrzené protiústavnosti právní úpravy ani v nyní projednávaném případě za opodstatněné. Proto ani v této věci Nejvyšší správní soud řízení nepřerušil a věc nepředložil Ústavnímu soudu k posouzení rozporu dotčeného ustanovení zákona s ústavním pořádkem (čl. 95 odst. 2 Ústavy). Nelze se ztotožnit se stěžovatelovým tvrzením, že se krajský soud nevypořádal s námitkami žalobce dostatečně. Odůvodnění krajského soudu obsahuje srozumitelné, pečlivé a správné vypořádání se s žalobní argumentací opřené o příslušnou judikaturu Nejvyššího správního soudu a Ústavního soudu.

V.
Závěr a náklady řízení

[12] S ohledem na výše uvedené Nejvyšší správní soud zamítl kasační stížnost jako nedůvodnou (§ 110 odst. 1 věta poslední s. ř. s.).

[13] O náhradě nákladů řízení rozhodl podle Nejvyšší správní soud v souladu § 60 odst. 1 za použití § 120 s. ř. s. Stěžovatel nemá právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti, neboť ve věci neměl úspěch. Žalovanému žádné náklady řízení nad rámec běžné úřední činnosti nevznikly, a proto mu jejich náhradu Nejvyšší správní soud nepřiznal.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 1. února 2018

pokračování

Daniela Zemanová
předsedkyně senátu